

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

14. juuli 2005*

Liidetud kohtuasjades C-65/02 P ja C-73/02 P,

mille esemeks on ESTÜ kohtu põhikirja artikli 49 alusel 28. veebruaril 2002 esitatud apellatsioonkaebused,

ThyssenKrupp Stainless GmbH, varem Krupp Thyssen Stainless GmbH, esindaja:
Rechtsanwalt M. Klusmann,

hageja kohtuasjas C-65/02 P,

ThyssenKrupp Acciai speciali Terni SpA, varem Acciai speciali Terni SpA,
esindajad: *avvocato* A. Giardina ja *avvocato* G. Di Tommaso, kohtudokumentide
kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja kohtuasjas C-73/02 P,

* Kohtumenetluse keeled: saksa ja itaalia.

teine menetluspool:

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: A. Whelan, keda abistas *Rechtsanwalt* H.-J. Freund, (C-65/02 P) ning esindajad: A. Whelan ja V. Superti, keda abistas *avvocato* A. Dal Ferro, (C-73/02 P), kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja Esimese Astme Kohtus

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts ja S. von Bahr (ettekandja),

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 28. oktoobri 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 ThyssenKrupp Stainless GmbH (edaspidi „TKS”) ja ThyssenKrupp Acciai speciali Terni SpA (edaspidi „AST”) paluvad oma apellatsioonkaebustes Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 13. detsembri 2001. aasta otsuse tühistamist liidetud kohtuasjades T-45/98 ja T-47/98: Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni v. komisjon (EKL 2001, lk II-3757; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega Esimese Astme Kohus rahuldab üksnes osaliselt komisjoni 21. jaanuari 1998. aasta otsuse 98/247/ESTÜ ESTÜ asutamislepingu artikli 65 kohaldamise menetluse kohta (Asi IV/35.814 — sulami lisamaks) (EÜT L 100, lk 55; edaspidi „vaidlusalune otsus”) tühistamise hagi.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 2 Esimese Astme Kohtusse esitatud hagi asjaolud, mis esitati vaidlustatud kohtuotsuses, võib käesoleva kohtuotsuse eesmärkidest lähtudes kokku võtta järgnevalt.
- 3 TKS, mis on Saksa õiguse alusel asutatud äriühing, loodi 1. jaanuaril 1995 roostevabast terasest happekindlate ja kõrgetel temperatuuridel vastupidavate lametoodete valdkonnas tegutsevate äriühingute Fried Krupp AG Hoesch-Krupp (edaspidi „Krupp”) ja Thyssen Stahl AG (edaspidi „Thyssen”) liitumisel. TKS-i algne nimetus oli KruppThyssen Nirosta GmbH ning alates 1997. aasta septembrist Krupp Thyssen Stainless GmbH.

- 4 AST, varem Acciai speciali Terni SpA, on Itaalia õiguse alusel 1. jaanuaril 1994 loodud äriühing, mille põhitegevuseks on roostevabast terasest lametoodete tootmine. 21. detsembril 1994 andis Euroopa Ühenduste Komisjon loa AST-i ühiseks omandamiseks erinevate äriühingute poolt, nende hulgas Krupp ja Thyssen. Krupp tõstis 1995. aasta detsembris oma osaluse AST-is 50%-lt 75%-le, ning 10. mail 1996 100%-le. Seejärel kandis Krupp kõik oma AST-i osad üle TKS-i.

- 5 Pärast erialaajakirjanduses informatsiooni ilmumist ja tarbijate kaebusi, palus komisjon 16. märtsil 1995 ESTÜ asutamislepingu artikli 47 alusel erinevatel roostevaba terase tootjatel anda talle informatsiooni nende poolt läbiviidud ühiselt rakendatava hinnatõusu kohta, mida tuntakse „sulami lisamaksu” nime all.

- 6 Sulami lisamaks on juurdehindlus, mis on arvatatud terase sulamielementide põhjal ning mis on lisatud roostevaba terase baashinnale. Roostevaba terase (nikkel, kroom, molübdeen) tootjate poolt kasutatavate sulamielementide hind moodustab tootmis-hindade olulise osa. Nende elementide hinnad on erakordselt muutlikud.

- 7 Komisjon saatis kogutud informatsiooni põhjal 19. detsembril 1995 vastuväiteteatis (edaspidi „esimene vastuväiteteatis”) 19 ettevõtjale.

- 8 Peale mitut komisjoni poolt kohapeal teostatud kontrollimist teatasid mitme ettevõtja advokaadid või esindajad komisjonile 1996. aasta detsembris ja 1997. aasta jaanuaris oma koostöösoovist. TKS ja AST tegid komisjonile sellekohased avaldused vastavalt 17. detsembril 1996 ja 10. jaanuaril 1997.

- 9 24. aprillil 1997 edastas komisjon neile ettevõtjatele, sealhulgas Thyssenile uue vastuväiteteatise, millega asendas 19. detsembri 1995. aasta vastuväiteteatise (edaspidi „teine vastuväiteteatis“).
- 10 TKS nõustus oma 23. juuli 1997. aasta avalduses võtma vastutuse Thyssenile alates 1993. aastast süüks arvatud tegude eest, hoolimata asjaolust, et viimase tegevus roostevabast terasest lametoodete valdkonnas läks TKS-ile üle alates 1. jaanuarist 1995.
- 11 21. jaanuaril 1998 tegi komisjon vaidlusaluse otsuse.
- 12 Selle otsuse kohaselt on roostevaba terase sulamite hinnad 1993. aastal märgatavalt langenud. Kui alates 1993. aasta septembrist hakkas nikli hind tõusma, vähenes oluliselt tootjate kasum. Sellise olukorra parandamiseks leppis 16. detsembril 1993 Madridis aset leidnud kohtumisel suurem osa roostevabast terasest lametoodete tootjatest kokku kooskõlastatud hinnatõusus, muutes sulami lisamaksu arvutamise parameetreid. Selleks otsustati alates 1. veebruarist 1994 rakendada sulami lisamaksu arvutust, mida viimane kord kasutati 1991. aastal, võttes kõikide tootjate jaoks sulamielementide normväärtuseks 1993. aasta septembri väärtuse, mil nikli hind oli ajaloo madalaimal tasemel.
- 13 Vaidlusaluses otsuses täpsustatakse, et uuesti määratletud normväärtuse põhjal arvutatud sulami lisamaksu rakendavad alates 1. veebruarist 1994 kõik tootjad oma Euroopas, välja arvatud Hispaanias ja Portugalis, müüdavatele toodetele.

14 Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 leidis komisjon, et kuna Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) (edaspidi „Acerinox“), ALZ NV, AST, Avesta Sheffield AB (edaspidi „Avesta“), Krupp ja Thyssen, mis nüüd alates 1. jaanuarist 1995 muudeti TKS-iks, ning Ugine SA, muudetud Usinor SA-ks (edaspidi „Usinor“), muutsid ning rakendasid kooskõlastatult sulamilisandi arvutamise mudeli normväärtust, siis rikkusid nad ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõiget 1, Avesta puhul kestis rikkumine alates 1993. aasta detsembrist kuni 1996. aasta novembrini ning kõikide teiste ettevõtjate puhul kuni vaidlusaluse otsuse kuupäevani. Komisjoni arvates piirab ning moonutab selline teguviis konkurentsi normaalset toimimist ühisturul.

15 Vaidlusaluse otsuse artikliga 2 määrati järgmised trahvid:

— Acerinox:	3 530 000 eküüd,
— ALZ NV:	4 540 000 eküüd,
— AST:	4 540 000 eküüd,
— Avesta:	2 810 000 eküüd,
— TKS:	8 100 000 eküüd, ja
— Usinor:	3 860 000 eküüd.

Hagi Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 16 TKS ja AST nõudsid vastavalt 11. ja 13. märtsil 1998 Esimese Astme Kohtu kantseleile esitatud hagides vaidlusaluse otsuse tühistamist hagejaid puudutavas osas ning teise võimalusena selle otsusega määratud trahvisummade olulist vähendamist.
- 17 Esimese Astme Kohus otsustas vaidlustatud otsuses:
- liita kohtuasjad T-45/98 ja T-47/98 kohtuotsuse huvides;
 - tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 1 selles osas, millega arvati TKS-ile süüks Thysseni poolt toime pandud rikkumine;
 - kinnitada TKS-ile ja AST-ile vaidlustatud otsuse artikliga 2 määratud trahvid summas 4 032 000 eurot;
 - jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata;
 - jätta kohtuasjas T-45/98 TKS-i ja komisjoni kohtukulud nende enda kanda, ning

- jätta kohtuasjas T-47/98 AST-i kohtukulud tema enda kanda ning mõista AST-ilt välja kaks kolmandikku komisjoni kohtukuludest ning jätta komisjoni kanda üks kolmandik tema enda kohtukuludest.

Poolte nõuded ning apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud väited

18 Kohtuasjas C-65/02 P palub TKS Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus selles osas, milles jäeti rahuldamata tema kaebus;
- parandada vaidlustatud otsuse artiklit 1 ning muuta hagejat puudutavat rikkumise perioodi;
- vähendada samal määral trahvisummat, mis talle vaidlusaluse otsuse artikli 2 alusel määrati;
- teise võimalusena, mis puutub kahte eelnevasse nõudesse, saata kohtuasi tagasi Esimese Astme Kohtule;
- lükata tagasi komisjoni vastuapellatsioon, ja

— mõista apellatsioonkaebusega ja vastuapellatsiooniga kaasnenud kohtukulud välja komisjonilt.

19 Samas kohtuasjas palub komisjon Euroopa Kohtul:

— jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

— teise võimalusena, vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise korral jätta trahvisumma vähendamise taotlus rahuldamata;

— tühistada vaidlustatud kohtuotsus selles osas, milles Esimese Astme Kohus:

i) tühistas vaidlusaluse otsuse artikli 1, millega arvati TKS-ile süüks Thysseni poolt toime pandud rikkumine;

ii) kinnitas vaidlusaluse otsuse artikli 2 alusel TKS-ile määratud trahvisumma alammääraks 7 596 000 eurot;

iii) jättis komisjoni kohtukulud tema enda kanda;

— mõista kohtukulud Euroopa Kohtu menetluses välja TKS-ilt.

20 Kohtuasjas C-73/02 P palub AST Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus selles osas, milles kinnitatakse vaidlusalune otsus standardiseeritud trahvi määramise kohta, olenemata sellest, et ta moodustas osa TKS-i grupist, millele juba määrati standardiseeritud trahv;

- teise võimalusena, tühistada vaidlustatud kohtuotsus selles osas, milles kinnitatakse vaidlusaluse otsuse artikkel 1, mille kohaselt kestis AST-ile süüks arvatud konkurentsireeglite rikkumine kuni selle otsuse vastuvõtmiseni;

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles jäeti rahuldamata taotlus trahvisumma täiendavaks vähendamiseks 40% haldusmenetluses tehtud koostöö tõttu, ja

- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

21 Samas kohtuasjas palub komisjon Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

- teise võimalusena, vaidlustatud kohtuotsuse mõne punkti tühistamisel lükata tagasi vaidlusaluse otsuse tühistamise taotlus, ja

— mõista kohtukulud välja AST-ilt.

22 TKS esitab apellatsioonkaebuse toetuseks kolm tühistamiselust:

— õiguslik viga rikkumise kestuse hindamisel;

— trahvi kogusumma ekslik arvutamine, ja

— õiguslik viga, mis puudutab uurimismenetluses TKS-i koostöö tagajärgi trahvisumma vähendamisele.

23 AST esitab samuti apellatsioonkaebuse toetuseks kolm tühistamiselust:

— õiguslik viga, mis seisnes talle trahvi määramises, kuigi ta kuulus TKS-i gruppi;

— õiguslik viga rikkumise kestuse hindamisel, ja

— trahvisumma vähendamise osas võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtete rikkumine.

24 Komisjon esitab vastuapellatsiooni toetuseks kolm alust:

- teatud tõendiks olevate dokumentide tähenduse moonutamine ning TKS-ile Thysseni vastutuse ülemineku hindamisel tehtud õiguslik viga;
- kaitseõigustest kinnipidamist nõudvate tingimuste ekslik hindamine, ja
- hindamisviga, mis puudutab kaitseõiguste teostamise vastu suunatud rikkumise olemasolu.

Kohtuasjade liitmine

25 Pärast poolte ja kohtujuristi ärakuulamist on alust seotuse tõttu kohtuasjad lõpliku kohtuotsuse huvides liita vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 43.

TKS-i ja AST-i apellatsioonkaebused

26 Kuna TKS-i ja AST-i poolt oma apellatsioonkaebuste toetuseks esitatud kolm väidet on sisuliselt identsed, tuleb vajaduse korral uurida ja käsitleda koos iga esitatud väite raames ühe või teise hageja esitatud konkreetseid üksikasju.

Väide, et rikkumise kestuse hindamisel on tehtud õiguslik viga

Poolte argumendid

- 27 TKS väidab oma esimese ja AST teise väitega, et rikkumine ei kestnud neli aastat, st Madridi kohtumise kuupäevast kuni vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseni, vaid oli hetkeline, vastupidi sellele, mida Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 182. Rikkumine algas sellest kohtumisest ja kestis kõigest mõned nädalad.
- 28 TKS ja AST rõhutavad, et iga ettevõtja määratles oma hinnad iseseisvalt, millest annab tunnistust nende hindade kõikumine. Nad tegutsesid iseseisvalt, ilma kooskõlastuseta, otsustades mitte muuta sulami lisamaksu normväärtust. Nad leiavad, et Esimese Astme Kohus on eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktis 178 ebatäpselt põhjendanud oma järeldust, millele ta jõudis rikkumise kestuse osas.
- 29 TKS ja AST heidavad Esimese Astme Kohtule ette, et viimane ei ole arvesse võtnud komisjoni tehtud viga, millega viimane jättis neid haldusmenetluse käigus arusaadaval viisil teavitamata oma seisukohast, et kartellikokkulepe kestis edasi. Kuna komisjon seda ei teinud, tõi see asjaolu nende kahe ettevõtja suhtes kaasa õiguspärase ootuse rikkumise.

Euroopa Kohtu hinnang

- 30 TKS-i ja AST-i väide jaguneb kaheks osaks. Esimene neist puudutab kartellikokkuleppe kestuse tuvastamist lubavate üksikasjade hindamist ja teine nende ettevõtjate õiguspärase ootuse väidetavat rikkumist.

- 31 Väite esimese osa kohta leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 174 õigustatult, et komisjoni ülesanne on tõestada mitte üksnes kartellikokkuleppe olemasolu, vaid ka selle kestus.
- 32 Kõigepealt meenutab Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 176, et kartellikokkuleppe eesmärk oli, et roostevabast terasest lametoodete tootjad kasutaksid lõpphindade tõstmiseks sulami lisamaksu arvutamise meetodil samu normväärtusi. Esimese Astme Kohus leidis nimetatud kohtuotsuse punktis 177, et tulenevalt vaidlusalusest otsusest sai kartellikokkuleppe alguse Madridi kohtumisest ning et TKS ja AST osalesid sellel kohtumisel kokku lepitud normväärtustel põhineva meetodi alusel arvutatud sulami lisamaksu rakendamises oma müügitoodetele Euroopas alates 1. veebruarist 1994, välja arvatud Hispaanias ja Portugalis.
- 33 Esimese Astme Kohus sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 178, et TKS ja AST ei ole vaidlustanud asjaolu, et kohtumisel kokku lepitud normväärtusi ei olnud muudetud enne vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist. Esimese Astme Kohus järeldas sellest samas punktis 178, et kõnealused ettevõtjad jätkasid nende normväärtuste rakendamist ning asjaolu, et kartellikokkuleppe rakendamise kestuse suhtes ei tehtud ühtki sõnaselget otsust, ei tõenda, et see oli pigem hetkeline kui pidev.
- 34 Peab märkima, et Esimese Astme Kohtu järeldus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 178 tähendab faktide hindamist, mida ei saa apellatsioonkaebuse staadiumis kahtluse alla seada, juhul kui puuduvad asjaolud, mis tõendaksid tõendusmaterjali tähenduse moonutamist või faktide õiguslikul analüüsimisel tehtud viga.

- 35 Selle kohta väidavad TKS ja AST, et Esimese Astme Kohus jättis arvesse võtmata teisi asjaolusid, mis tõendasid kartellikokkuleppe puudumist aastatel 1994–1998, nimelt erinevaid hindu ja käitumiste paralleelismi.
- 36 Siiski tuleb tõdeda, et need asjaolud on kas asjassepuutumatud või Esimese Astme Kohtu hinnangu kahtluse alla seadmiseks täielikult puudulikud.
- 37 Mis puutub esiteks TKS-i ja AST-i poolt oma klientidele rakendatavate hindade erinevusse ja hindade kõikumisse, mis peegeldas nende iseseisvat käitumist turul ning igasuguse kooskõlastuse puudumist, siis peab sedastama, nagu tõdes Esimese Astme Kohus õigustatult vaidlustatud kohtuotsuse punktis 179, et see argument ei ole asjakohane. Kõnealune hind oli nende ettevõtjate poolt roosteabast terasest lametoodetele rakendatud lõpphind. Asjaolu, et need hinnad olid erinevad ning need kaks ettevõtjat kohaldasid neid kõnealusel perioodil erinevatel aegadel, ei anna õigust lükata tagasi komisjoni ja Esimese Astme Kohtu poolt tehtud järeldust, nimelt, et hinnad olid suures osas kartellikokkulepe tulemus, millega määrati kindlaks otsustav hinnakomponent, antud juhul sulami lisamaks.
- 38 Teiseks, väidetava käitumiste paralleelismi osas ei võimalda see argument samuti seada kahtluse alla kartellikokkuleppe suhtes tehtud sedastust, kuna selle kohta on olemas teine selgitus. Selle kohta tõdes Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 180 õigusega, et nimetatud ettevõtjate poolt sulami lisamaksu arvutamise meetodiga sarnaste normväärtuste säilitamist saab põhjendada 1993. aasta detsembrikuu jooksul tootjatevahelistel kõnelustel ühiselt kindlaks määratud normväärtuste rakendamiseiga.

- 39 Sellest peab järeldama, et Esimese Astme Kohus ei teinud õiguslikku viga, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 174–184 sedastas, et komisjon pidas õigustatult rikkumise kestuseks neli aastat, alates Madridi kohtumisest kuni vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseni, ning et vaidlustatud kohtuotsus oli selles osas piisavalt põhjendatud.
- 40 Väite teisese osa suhtes, mis puudutab TKS-i ja AST-i õiguspärase ootuse väidetavat rikkumist, peab märkima, et vastupidi TKS-i ja AST-i väidetele, leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 215, et komisjonile ei saa ette heita seisukoha võtmist, mille kohaselt oli rikkumine pidev, ilma sellest haldusmenetluse käigus teatamata. Esimese Astme Kohus kinnitas antud hinnangut, märkides eelkõige, et teise vastuväiteteatise punktis 50 rõhutas komisjon, et „kooskõlastus sai alguse Madridi kohtumisel ning on sellest ajast jätkunud”.
- 41 Peab meenutama, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei või õiguspärase ootuse põhimõttele viidata isik, kes on toime pannud kehtiva korra ilmselge rikkumise (16. mai 1991. aasta otsus kohtuasjas C-96/89: komisjon v. Madalmaad, EKL 1991, lk I-2461, punkt 30). Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 112 õigusega märkis, ei või ettevõtja, kes võtab omaks konkurentsivastase käitumise, tugineda selle põhimõtte rikkumisele põhjusel, et komisjon ei olnud talle sõnaselgelt teatanud, et tema käitumine tähendas rikkumist.
- 42 Tulenevalt eeltoodud kaalutlustest tuleb TKS-i ja AST-i poolt esitatud väide neile süüks arvatud rikkumise kestuse osas põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Väide, et trahvisumma täiendavalt vähendamata jätmisega on tehtud õiguslik viga

Poolte argumendid

- 43 Kolmanda väitega väidavad TKS ja AST, et kuna nad mõnsid asjaolusid, millele tuginedes vaidlusalune otsus tehti, nagu Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 262 ja 268 sedastas, oleks neile pidanud kohaldama samasugust trahvi vähendamist nagu teistele ettevõtjatele, kes samuti sõnaselgelt tunnistasid rikkumise olemasolu. Neid ettevõtjaid ei tohiks eristada, võttes aluseks nende koostööastme komisjoniga ning nende käitumine ei anna alust määratud trahvide erinevaks vähendamiseks.
- 44 Vastavalt TKS-i ja AST-i seisukohale tuleneb kartellikokkulepete puhul trahvidest vabastamist või trahvide vähendamist puudutavast komisjoni teatisest (EÜT 2002, C 45, lk 3), samuti selle teatise varasemast versioonist (EÜT 1996, C 207, lk 4; edaspidi „koostööteatis”), et trahvi vähendamiseks piisab, kui asjaomane ettevõtja esitab tõendusmaterjali ning tunnistab seejärel faktide paikapidavust. Ettevõtja ei pea kvalifitseerima neid asjaolusid õiguslikust vaatenurgast ning seeläbi rikkumises osalemist omaks võtma. Asjaoludele õigusliku hinnangu andmine ning nendest tuleneva rikkumise tuvastamine on üksnes komisjoni ülesanne.
- 45 Seega ei saanud komisjon trahvi täiendavat vähendamist lubada ettevõtjale, kes tunnistas asjaolude õiguslikku kvalifikatsiooni või võttis sõnaselgelt omaks rikkumises osalemise. Neil asjaoludel trahvi vähendamine tähendaks kaitseõiguste rikkumist, kuna see oleks samaväärne ettevõtja karistamisega, kes on otsustanud end rikkumise olemasolu vaidlustamise teel kaitsta.

- 46 TKS väidab, et osas, milles ta tõi välja, et tema otsused võeti vastu iseseisvalt, ei ole küsimus selles, et ta eitas oma osalemist rikkumises, antud juhul kooskõlastatud tegevuses. Mis puutub AST-i, siis tema vaidlustas üksnes kvalifikatsiooni „nõusoleku” osas ja mitte asjaolu, et kartellikokkulepe oli konkurentsireeglitega vastuolus.
- 47 TKS ja AST leiavad seetõttu, et Esimese Astme Kohus on teinud õigusliku vea, keeldudes vaidlustatud kohtuotsuse punktides 260–281 neile erinevalt Usinorist ja Avestast trahvi täiendavast vähendamisest.

Euroopa Kohtu hinnang

- 48 Selleks, et tuvastada, kas Esimese Astme Kohus on teinud õigusliku vea, lubades TKS-ile ja AST-ile määratud trahve vähendada väiksemas ulatuses kui Usinorile ja Avestale määratud trahve, peab viitama Euroopa Kohtu praktikale, mis puudutab komisjoni pädevuse ulatust eelnevas uurimismenetluses ja haldusmenetluses, lähtudes kaitseõiguste tagamise vajadusest.
- 49 Vastavalt 18. oktoobri 1989. aasta otsusele kohtuasjas 374/87: Orkem v. komisjon (EKL 1989, lk 3283, punktid 34 ja 35) võib komisjon kohustada ettevõtjat talle esitama kogu vajalikku teavet, mida see ettevõtja võib omada, kuid ta ei või kohustada ettevõtjat andma vastuseid, mis tooks viimasele kaasa rikkumise olemasolu tunnistamise, kuna selle tõendamine on komisjoni kohustus.

- 50 Samal ajal kui komisjon ei saa ettevõtjat sundida tunnistama rikkumises osalemist, ei takista see trahvisumma määratlemisel arvesse võtmast asjaolu, et see ettevõtja on teda vabatahtlikult abistanud rikkumise olemasolu tuvastamisel.
- 51 Selle kohta tuleneb 16. novembri 2000. aasta otsusest C-298/98 P: *Finnboard v. komisjon* (EKL 2000, lk I-10157), ja eelkõige punktidest 56, 59 ja 60, et komisjon võib trahvisumma määratlemisel arvesse võtta asjaomase ettevõtja abi rikkumise kergemini tuvastamiseks, ning iseäranis asjaolu, et ettevõtja on tunnistanud oma osalemist rikkumises. Komisjon võib teda abistanud ettevõtja trahvisummat märkimisväärselt vähendada ning seda märkimisväärselt vähem kahandada teise ettevõtja osas, kes on piirdunud sellega, et ta ei ole ümber lükanud peamisi väiteid faktide osas, millel komisjoni etteheited põhinevad.
- 52 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 140 märkis, on oluline rõhutada, et süüks arvatud rikkumise tunnistamine on puhtalt asjaomase ettevõtja vaba tahte küsimus. Keegi ei sunni teda kartellikokkulepet tunnistama.
- 53 Järelikult tuleb tõdeda, et komisjoni poolt asjaomase ettevõtja koostöövalmiduse, sealhulgas rikkumise tunnistamise arvesse võtmine eesmärgiga kohaldada vähendatud trahvisummat, ei kujuta endast kaitseõiguste riivet.
- 54 Sellisena tuleb mõista koostööteatist ning iseäranis selle D-osa, mille järgi võib komisjon kohaldada trahvisumma vähendamist 10–50%, mida oleks ettevõtjale määratud koostöö puudumisel, eelkõige siis, kui see ettevõtja teatab komisjonile, et ta ei vaidlusta komisjoni süüdistuste aluseks olevaid asjaolusid. Asjaomase ettevõtja

koostöövorm, mis võimaldab trahvisumma vähendamist, ei ole piiratud asjaolude olemuse tunnistamisega, vaid sisaldab ka rikkumises osalemise tunnistamist.

- 55 Antud juhul sedastas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 261, et vaidlusaluse otsuse kohaselt tunnistasid üksnes Usinor ja Avesta rikkumise olemasolu, samal ajal kui TKS ja AST vaidlustasid kooskõlastuse olemasolu ning järelikult rikkumist omaks ei võtnud. Esimese Astme Kohus märkis, et komisjon järeldas sellest, et TKS-i ja AST-i koostöö oli tunduvalt piiratum kui Usinori ja Avesta koostöö ning seetõttu puudus alus vähendada neile määratud trahve Usinori ja Avestaga samas suurusjärgus.
- 56 Esimese Astme Kohus täpsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 263 TKS-i kohta, et komisjoni väiteil tegi ta sulami lisamaksu osas otsuseid iseseisvalt. Nimetatud kohtuotsuse punktis 264 leidis Esimese Astme Kohus, ilma et ta oleks teinud õigusliku vea, et TKS oli varjatult, kuid vältimatult andnud mõista, nagu poleks kooskõlastatud tegevuste osas kooskõlastus- ja koostöötingimusi täidetud. Esimese Astme Kohus järeldas sellest kohtuotsuse punktis 266, et see ettevõtja ei ole rikkumist ilmselgelt omaks võtnud.
- 57 Mis puutub AST-i, siis märkis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 268, et kuigi ta võttis omaks asjaolud, millele komisjon tugines, ei tunnistanud ta kooskõlastuse olemasolu.
- 58 Selles osas tuleb tunnistada, et Esimese Astme Kohus oli vaidlustatud kohtuotsuse punktis 269 põhjendatult lükanud kõrvale AST-i argumendi, mille kohaselt seisnes tunnistamine selles, et ta ei vaidlustanud asjaolu, et tema käitumist võidakse käsitada

kooskõlastatud tegevusena. Esimese Astme Kohus tuvastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 270 õigusega erinevuse rikkumise sõnaselge tunnistamise ja selle üksnes vaidlustamata jätmise vahel, mis ei aita kaasa komisjoni ülesande — avastada ja lõpetada ühenduse konkurentsireeglite rikkumine — lihtsustamisele.

59 Tuleb lisada, et Esimese Astme Kohus viitas õigustatult 1996. aasta koostööteatisele, kuna selle teatise 2002. aasta versiooni ei olnud vaidlustatud kohtuotsuse tegemise kuupäevaks veel vastu võetud. Samuti leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 275 õigustatult, et kuigi nimetatud teatises nähti ette rikkumise tunnistamise võimalus menetluse varases staadiumis, ei välista see asjaolu rikkumise tunnistamist hilisemas staadiumis, enne või pärast asjaomasele ettevõtjale saadetud vastuväiteteatist, ning seda, et komisjon võtaks sellist tunnistamist trahvisumma vähendamiseks arvesse.

60 Neil asjaoludel tuleb leida, et Esimese Astme Kohus leidis õigustatult, et rikkumise sõnaselge tunnistamine võib olla aluseks trahvisumma täiendavale vähendamisele, ning järeldas, et selle mittetunnistamine TKS-i ja AST-i poolt ning nende koostööaste komisjoniga ei anna õigust vähendada nende trahve sama suures ulatuses kui Usinori ja Avesta omi.

61 Sellest tuleneb, et väide, mille kohaselt TKS-ile ja AST-le määratud trahve täiendavalt ei vähendatud, tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Väide, et standardiseeritud trahvi kohaldamisel on tehtud õiguslik viga

Poolte argumendid

- 62 TKS väidab oma teise ja AST oma esimese väitega, et Esimese Astme Kohus tegi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 189–192 õigusliku vea, jättes arvestamata asjaolu, et trahvi määramise kuupäeval, s.o 21. jaanuaril 1998, kuulusid kolm järgnevat ettevõtjat, nimelt TKS, varem Thysseni omanduses olev roostevabast terasest lametoodete haru, ning AST, samasse ettevõtjate gruppi, ning moodustasid seega TKS-i juhtimise all oleva ühe majandusüksuse.
- 63 TKS ja AST väidavad, et kui trahvisumma on arvatatud ühtsel ja standardiseeritud alusel, on komisjon kohustatud seda summat rakendama majandusüksuse suhtes. Kuna trahv määrati igale kolmele TKS-i gruppi kuuluvale ettevõtjale eraldi, tähendas see viimase jaoks kolm korda kõrgemat trahvi kui teistele kõnealustele ettevõtjatele nagu Acerinox, ALZ NV, Avesta ja Usinor määratud trahvid.
- 64 AST lisab, et kahe eraldi trahvi määramine, üks TKS-ile ja teine temale endale, ei ole Esimese Astme Kohtu 14. mai 1998. aasta otsust kohtuasjas T-354/94: Stora Kopparbergs Bergslags v. komisjon (EKL 1998, lk II-2111) silmas pidades õigustatud, esiteks põhjusel, et TKS oli AST-i enamusosaluse omandamisel teadlik, et viimane oli osalenud kartellikokkuleppes, kuna ta ise oli samuti sellega seotud, ning teiseks, et AST-i iseseisvuse kestus alates kartellikokkuleppe teostamisest oli lühiajaline.

- 65 TKS väidab, et jättes uurimata TKS-i ja AST-i vahelise seose ning jättes vastamata tema väitele, mis puudutas gruppi, mille ta moodustas varem Thyssenile kuulunud roostevabast terasest lametoodete haruga, samuti määrates Thyssenile ja temale endale erinevad trahvid, on Esimese Astme Kohus õigusemõistmisest keeldunud ning põhjendanud vaidlustatud kohtuotsust selles osas puudulikult.

Euroopa Kohtu hinnang

- 66 Selle kohta peab märkima, et Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 189 ja 191 õigustatult, et ettevõtja vastutuse kindlaksmääramine konkurentsireeglite rikkumise eest sõltub sellest, kas see ettevõtja on tegutsenud iseseisvalt või ta rakendas üksnes emaettevõtja juhtnööre. Viimasel juhul on Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 189 õigesti meelde tuletanud, et ettevõtja konkurentsivastast käitumist võib arvata süüks emaettevõtjale.
- 67 Seevastu, kui kartellikokkuleppes osalevad grupiettevõtjad tegutsevad iseseisvalt, võib komisjon määrata igapähele neist trahvi, võttes aluseks standardiseeritud summa.
- 68 Antud asjas sedastas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 191, et TKS ja AST ei eitanud iseseisvat tegutsemist kartellikokkuleppe ajal ning seda sedastust ei ole apellatsioonkaebustes küsitavaks peetud. Sellest järeldub, et komisjon võis määrata igapähele neist ettevõtjatest standardiseeritud põhitrahvi, koos rikkumise kestusele vastava summaga ning nõuda selliselt arvatud trahvisummat igalt ettevõtjalt, kuna nad olid kartellikokkuleppe algusest peale kaks

erinevat juriidilist isikut. Neil tingimustel ei teinud Esimese Astme Kohus õiguslikku viga, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 192, et puudub alus vastu võtta TKS-i ja AST-i väide, mille kohaselt oleks tulnud määrata üks standardiseeritud trahv kogu grupile tervikuna.

- 69 AST-i argumendi osas, kus ta osundab eespool viidatud kohtuotsusele Stora Kopparbergs Bergslags v. komisjon, piisab meeldetuletusest, et Euroopa Kohus tühistas nimetatud otsuse punkti, millele AST viitas. Euroopa Kohus leidis, et emattevõtja ei saanud olla teadmatuses tema poolt omandatud filiaalide osalemisest kartellikokkuleppes, kuna ta ka ise seal osales, kuid sellest asjaolust ei piisa, et arvata talle süüks nende ettevõtete poolt enne omandamist toime pandud rikkumisi (vt 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-286/98: Stora Kopparbergs Bergslags v. komisjon, EKL 2000, lk I-9925, punkt 39).
- 70 Mis puutub TKS-i kaebusesse, milles ta heidab Esimese Astme Kohtule ette, et viimane jättis vastamata tema argumendile TKS-i ja varem Thyssenile kuulunud roostevabast terasest lametoodete sektori vahel oleva grupisisese seotuse kohta, siis tuleb sedastada, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 91 ja 93 märkis, et Esimese Astme Kohus võis menetluse ökonoomsuse huvides otsustada sellele eraldi mitte vastata. Kuna Esimese Astme Kohus oli juba tühistanud vaidlusaluse otsuse artikli 1 selles osas, milles TKS-ile omistati vastutus Thysseni poolt toime pandud rikkumise eest ning ta muutis seetõttu vaidlusaluse otsuse punktis 2 TKS-ile määratud trahvisummat, võttes vastu viimase poolt väite, et rikuti tema õigust ärakuulamisele seoses Thysseni tegutsemisega, ei olnud ta kohustatud uurima muud sama tulemust taotlevat väidet.
- 71 Seetõttu tuleb väide, et standardiseeritud summa kohaldamisel on tehtud viga, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 72 Kuna ükski TKS-i ja AST-i poolt oma apellatsioonkaebuste toetuseks esitatud väidetest ei ole põhjendatud, tuleb apellatsioonkaebused jätta rahuldamata.

Vastuapellatsioon

Vastuapellatsiooni esimene väide, et tõendusmaterjali tähendust on moonutatud ning TKS-ile Thysseni vastutuse ülemineku hindamisel on tehtud õiguslik viga

Poolte argumendid

- 73 Komisjon väidab, et Esimese Astme Kohus tõlgendas liiga piiravalt 23. juuli 1997. aasta avaldust, milles TKS nõustus võtma vastutuse Thyssenile süüks arvatud tegude eest alates 1993. aastast, kuigi viimase tegevused roostevabast terasest lametoodete sektoris läksid talle üle alles alates 1. jaanuarist 1995.
- 74 Komisjoni sõnul moonutas Esimese Astme Kohus avalduse sisu, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 ekslikult, et see ei olnud tõlgendatav selliselt, et ta sisaldas lisaks vastutuse võtmisega nõustumisele ka TKS-i poolt ärakuulamisõigusest loobumist Thysseni käitumise osas.
- 75 Komisjon leiab, et Esimese Astme Kohus ei ole täies ulatuses uurinud dokumente, mis on aluseks 23. juuli 1997. aasta avaldusele ning ta on nende tähendust moonutanud.

- 76 Ta väidab samuti, et nii esimesele vastuväiteteatisele antud vastuses kui ka 17. detsembri 1996. aasta kirjas esitas TKS enne 1. jaanuari 1995 puudutavate Thysseni tegevuste kohta oma märkusi nii enda kui Thysseni nime all. Lisaks viitas TKS teisele vastuväiteteatisele antud vastuses nimetatud tegevusi puudutavale 17. detsembri 1996. aasta kirjale. Thyssen vastas ise kahele vastuväiteteatisele, piirdudes viitega TKS-i märkustele ning vastas seoses „ülima ettevaatusega”. Thyssen väitis, et komisjon ei saanud paralleelselt läbi viia menetlust TKS-i ning tema enda vastu.
- 77 Komisjon lisab, et teises vastuväiteteatises täpsustatakse, et TKS võttis vastutuse Thysseni käitumiste eest enne viimase tegevuste ülekandmist 1. jaanuaril 1995 samamoodi, kui ta võttis vastutuse Kruppi tegevuse eest.
- 78 Komisjoni sõnul ei oma tähendust asjaolu, et teine vastuväiteteatis oli TKS-ile ja Thyssenile saadetud eraldi ning et need ettevõtjad vastasid sellele eraldi. Need ettevõtjad vastasid sellele eraldi üksnes puhtformaalselt. Kui sellest hoolimata jäävad kahtlused püsima, oleks need hajutatud tänu asjaolule, et pärast ettevõtjate vastuste saamist palus komisjon TKS-il uuesti kinnitada, et ta võttis vastutuse alates 1993. aastast enda peale.
- 79 Komisjon väidab samuti, et Esimese Astme Kohus jättis arvesse võtmata erilisi asjaolusid, mis lubavad tal toime pandud rikkumise eest vastutavaks pidada teist juriidilist isikut kui seda, kes selle rikkumise toime pani. Esiteks on TKS Thysseni tulusaaja ning ettevõtja õigusjärglane. Teiseks, nende kahe ettevõtja käitumist

iseloomustab ilmne tegevuste ühtsus Thysseni tegevuste osas, mille TKS üle võttis. Lõpuks, TKS tegi haldusmenetluse käigus Thysseni nimel avaldusi. Komisjon lisab, et tema seisukohta toetab kohtupraktika, mille kohaselt võis ta TKS-ile määrata trahvi Thysseni käitumise eest.

Euroopa Kohtu hinnang

- 80 Peab uurima, kas Esimese Astme Kohus, leides, et 23. juuli 1997. aasta avaldus ei sisaldanud TKS-i poolt ärakuulamisõigusest loobumist, on moonutanud nii selle tõendi kui ka käesoleva kohtuotsuse punktides 76 ja 77 mainitud dokumentide tähendust ning kas ta on seetõttu teinud õigusliku vea.
- 81 Selles osas märkis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62, et asjaolu, et komisjonil oli 23. juuli 1997. aasta avaldust arvesse võttes eriline õigus pidada TKS-i vastutavaks Thysseni süülise käitumise eest alates 1993. aasta detsembrist kuni tema tegevuste TKS-ile üleminekuni 1. jaanuaril 1995, ei ole vaidlustatud.
- 82 Esimese Astme Kohus täpsustas vaidlustatud otsuse punktis 63 õigesti, et selles osas, milles taoline avaldus rikub põhimõtet, mille kohaselt võib füüsilist või juriidilist isikut karistada üksnes neile individuaalselt süüks arvatud asjaolude alusel, tuleb seda avaldust tõlgendada kitsalt. Esimese Astme Kohus järeldas sellest õigustatult, et enne kui sellise avalduse teinud isik ei ole teatanud vastupidist, ei saa eeldada, et ta on oma kaitseõiguste teostamisest loobunud.

- 83 Siiski on vaja kontrollida, kas Esimese Astme Kohus jättis 23. juuli 1997. aasta avalduse tõlgendamisel arvesse võtmata teisi selle avaldusega seotud tõendeid või mitte.
- 84 Komisjoni sõnul tuleneb TKS-i poolt kahele vastuväiteteatisele ja 17. detsembri 1996. aasta kirjale antud vastustest, et see ettevõtja esitas oma nime all märkusi nii enda tegevuste kui ka nende tegevuste kohta, mille ta oli enne Thysseni omandamist üle võtnud. Thyssen oli ise viidanud TKS-i vastustele. Järelikult, kui TKS märkis 23. juuli 1997. aasta avalduses, et ta on nõus võtma vastutuse enne 1. jaanuari 1995 Thysseni poolt toime pandud tegude eest, on ta ka andnud nõusoleku tasuda Thysseni tegude eest määratavat trahvi seoses komisjoni alustatud menetlusega. Seega ei saa 23. juuli 1997. aasta avaldust tõlgendada selliselt, et TKS nõustus võtma vastutuse üksnes tingimusel, saada antud asjas veel kord ära kuulatud.
- 85 Tuleb sedastada, et TKS ei maininud 17. detsembri 1996. aasta kirjas sõnaselgelt, et ta tegutses ka Thysseni nimel. Lisaks vastas TKS esimesele vastuväiteteatisele TKS-i nimel ja tema huvides. Selles kontekstis, ning isegi kui TKS oli oma dokumentides samuti esitanud märkusi mõnede Thysseni tegevuste kohta enne nende omandamist 1995. aastal, ei ilmne 23. juuli 1997. aasta avaldusest, et TKS-i arvates oli ta antud asjas end täielikult ja piisavalt kaitsnud selliselt, et komisjon põhjendas talle trahvi määramist Thysseni tegude eest, ilma et teda selles osas uuesti ära kuulataks.
- 86 Kuna komisjon saatis TKS-ile ja Thyssenile eraldi vastuväiteteatised ning mõlemad saatsid neile süüks arvatud toimingute osas erinevad vastused, siis on komisjoni ülesanne TKS-i Thysseni tegevuse asjus küsitleda ja ära kuulata enne, kui ta käsitleb teda nende eest vastutavana ning määrab trahvi Thyssenile etteheidetud rikkumiste eest.

- 87 Järelikult tuleb sedastada, et Esimese Astme Kohus ei ole kuidagi moonutanud 23. juuli 1997. aasta avalduse ulatust, samuti mitte teiste TKS-i poolt komisjonile esitatud tõendite tähendust. Leides, et Thysseni tegevuse eest vastutuse võtmine ei tähendanud seda, et TKS loobus antud asjas äraakuulamisõigusest, ei teinud ta õiguslikku viga.
- 88 Mis puudutab komisjoni toodud ning käesoleva kohtuotsuse punktis 79 mainitud väidetavaid erilisi asjaolusid, siis piisab, kui esiteks meenutada, et TKS ei ole Thysseni õigusjärglane, kuna viimane eksisteeris kuni vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseni eraldiseisva juriidilise isikuna. Ühine tegevus, mis iseloomustab Thysseni ja TKS käitumist peale 1. jaanuari 1995, ei ole piisav, õigustamaks enne seda kuupäeva Thysseni tegevuse süüks arvamist TKS-ile käesoleva kohtuotsuse punktis 82 meenutatud põhimõtte alusel, mille kohaselt võib juriidilist isikut karistada üksnes talle süüks arvatud tegude alusel. Käesoleva kohtuotsuse punktides 85 ja 86 on juba märgitud haldusmenetluses tehtud TKS-i avalduste kohta Thysseni tegevuste asjus, et need ei anna alust omistada TKS-ile vastutust Thysseni tegevuse eest enne nimetatud kuupäeva.
- 89 Seetõttu tuleb komisjoni poolt oma vastuapellatsiooni toetuseks esitatud esimene väide tagasi lükata.

Vastuapellatsiooni teine ja kolmas väide, et kaitseõiguste tagamise põhimõtet ega nende teostamist ei ole rikutud

Poolte argumendid

- 90 Komisjon väidab teise väitega, et ta ei ole rikkunud kaitseõiguste tagamise põhimõtet, kuna teise vastuväiteteatise punktis 11 F mainiti, et TKS-ile läks

vastutus Thysseni käitumise eest üle enne viimase tegevuste ülevõtmist 1. jaanuaril 1995 ning et ta palus TKS-il muu hulgas veel kord vastutuse võtmist sõnaselgelt kinnitada.

- 91 Komisjon väidab kolmanda väitega, et ta ei ole rikkunud TKS-i kaitseõiguste teostamist, nagu selgub ka viimase poolt haldusmenetluses esitatud vastustest ja märkustest. Komisjon viitab oma väite toetuseks 16. märtsi 2000. aasta otsuse liidetud kohtuasjades C-395/96 P ja C-396/96 P: *Compagnie maritime belge transports jt v. komisjon* (EKL 2000, I-1365) punktidele 142–146. Komisjon rõhutab, et nimetatud kohtuasjas identifitseeriti vastupidi käesolevale kohtuasjale rikkumise toimepanijana Associated Central West Africa Lines, mille puhul on tegemist laevanduskonverentsi, mitte tema liikmetega. Komisjon mainib samuti Esimese Astme Kohtu 11. märtsi 1999. aasta otsust kohtuasjas T-137/94: *ARBED v. komisjon* (EKL 1999, lk II-303). Komisjoni väidab, et sarnaselt ARBED SA-le, mis Esimese Astme Kohtu arvates võis võtta vastutuse oma filiaali TradeARBED SA eest põhjusel, et ta vastas viimasele saadetud vastuväiteteatisele ja teabenõudele, on ka TKS esitanud oma märkuseid Thysseni nimel, millele ta ise omalt poolt viitas.

Euroopa Kohtu hinnang

- 92 Selles osas tuleb sedastada, et Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 55 ja 56 õigustatult, et kaitseõiguste tagamine igasuguses menetluses, mis toob kaasa sanktsioone, on üks ESTÜ asutamislepingu artikli 36 esimeses lõigus tagatud aluspõhimõttest. Ta tuletas õigesti meelde, et selle põhimõtte järgimine

nõuab, et asjaomasele ettevõtjale antakse tegelik võimalus haldusmenetluse alustamisel teha teatavaks oma seisukoht viidatud asjaolude ja olukordade asetleidmise ja asjakohasuse kohta, samuti dokumentide kohta, millele komisjon tugineb oma põhjendustes. Esimese Astme Kohus täpsustas selle kohtuotsuse punktis 57, et põhimõtteliselt pidi selle eest vastutama füüsiline või juriidiline isik, kes oli rikkumise toimepanemise ajal asjaomase ettevõtja juhatuses, isegi kui rikkumist sedastava otsuse vastuvõtmise päeval läks vastutus ettevõtja käitumise eest üle teise isikule. Selles mõttes peab lisama, et võttes arvesse tema olulisust, tuleb vastuväiteteatises ühemõtteliselt täpsustada juriidiline isik, kellele võidakse trahvi määrata ning vastuväiteteatis talle edastada (vt eelkõige 2. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-176/99 P: ARBED v. komisjon, EKL 2003, lk I-10687, punkt 21).

93 Kuna komisjon oli kooskõlas nende põhimõtetega saatnud Thyssenile ja TKS-ile eraldi vastuväiteteatised, võis jääda kahtlus, mis puudutab TKS-ile süüks arvatud asjaolude ulatust ja ettevõtja vajadust kaitsta end Thyssenile eraldi saadetud vastuväiteteatises süüks arvatud asjaolude osas. Selles osas ei luba teises vastuväiteteatises sisalduv märge asjaolu kohta, et TKS oli vastutav Thysseni käitumise eest enne TKS-i loomist, seda kahtlust täielikult hajutada. Nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 84–86, kuigi TKS-i poolt Thysseni vastutuse võtmise kinnitamise nõue ning TKS-i sellekohane avaldus selgitas vastutuse küsimust, ei lahendanud need küsimust, kas TKS-ile anti võimalus esitada oma seisukoht Thyssenile süüks arvatud tegude kohta aastatel 1993–1995.

94 Kuna komisjon saatis Thyssenile ja TKS-ile eraldi vastuväiteteatised, pidas ta TKS-i kaitseõigustest täies osas kinni üksnes selliselt, et palus pärast teist vastuväiteteatist

täpsustada, kas tal on esitada muid märkusi spetsiaalselt Thyssenile saadetud kaebuste kohta.

95 Sellest järeldeb, et isegi kui TKS avaldas arvestataval määral oma arvamust Thysseni poolt enne 1. jaanuari 1995 toime pandud tegude kohta, rikkus komisjon sellest hoolimata menetlusnorme, millele TKS võis tugineda. Järelikult leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 66 õigusega, et komisjon ei andnud TKS-ile võimalust esitada märkusi Thyssenile süüks arvatud tegude asetleidmise ja asjakohasuse kohta, mistõttu ei saanud TKS selles osas oma kaitseõigusi teostada.

96 Peab lisama, et komisjoni viidatav kohtupraktika, nimelt eespool viidatud Esimese Astme Kohtu otsus ARBED v. komisjon ja Euroopa Kohtu otsus Compagnie maritime belge transports jt v. komisjon ei toeta kuidagi põhjendust, mille toetuseks sellele viidatakse. Samas tühistas Euroopa Kohus Esimese Astme Kohtu otsuse apellatsiooniasemes. Euroopa Kohus, tuginedes just nimetatud kohtuotsusele Compagnie maritime belge transport jt v. komisjon, leidis, et Esimese Astme Kohus järeldeb vääralt, et komisjoni poolt ARBED SA-le vastuväiteteatiste saatmata jätmise, kuigi komisjon määras talle tema filiaali TradeARBED SA käitumise eest trahvi, ei olnud selline rikkumine, mis tooks kaasa komisjoni otsuse tühistamise kaitseõiguste rikkumise tõttu (vt eespool viidatud Euroopa Kohtu otsus ARBED v. komisjon, punkt 24).

97 Seetõttu tuleb komisjoni poolt oma vastuapellatsiooni toetuseks esitatud teine ja kolmas väide tagasi lükata.

- 98 Ükski komisjoni poolt oma vastuapellatsiooni toetuseks esitatud väidetest ei ole põhjendatud, mistõttu tuleb vastuapellatsioon jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 99 Kodukorra artikli 69 lõike 2 esimese lõigu alusel, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Nimetatud artikli lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus juhul, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui tegemist on eriliste põhjustega, määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda. Kuna TKS ja AST on kohtuvaidluse oma apellatsioonkaebuste raames kaotanud ning komisjon on kohtuvaidluse kaotanud vastuapellatsiooni raames, jäetakse poolte kohtukulud nende enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Jätta apellatsioonkaebused ja vastuapellatsioon rahuldamata.**
2. **Jätta ThyssenKrupp Stainless GmbH, ThyssenKrupp Acciai speciali Terni SpA ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud nende enda kanda.**

Allkirjad